

nadbryg. w st. spocz. dr **Ryszard GROSSET**
WSZiP w Warszawie
kpt. mgr inż. **Marcin ANSZCZAK**
KW PSP Białystok

ZASTOSOWANIE METODY MATRYCOWANIA JAKO DROGA DO SPRAWNEGO SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO

Streszczenie

Artykuł p.t. „Zastosowanie metody matrycowania, jako droga do sprawnego systemu bezpieczeństwa wewnętrznego” stanowi propozycję stworzenia siatek bezpieczeństwa dla konkretnych zdarzeń. Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa ciągle się rozwija, a mimo to powstają coraz to nowsze zagrożenia. W przypadku, kiedy należy przeciwdziałać różnego typu zagrożeniom proponuje się zastosować matryce bezpieczeństwa. W artykule tym przedstawiono przykładowe siatki bezpieczeństwa dla zdarzeń z użyciem broni chemicznej czy biologicznej, jak również siatki bezpieczeństwa dla wybranego miasta w podejściu zdarzeniowym oraz zadaniowym.

Summary

The article titled „The application of the safety metrical tables” as the method of the improving of the Home Security System of Poland. The system of The Home Security of Poland is developing all the time. Despite this progress our country is at risk of being attacked. The safety metrical tables may serve as the preventive method. In the following article the examples of such metrical tables prepared in case of the attack with the chemical or biological weapon will be presented. Moreover, the safety metrical tables will display the possible solutions in case of the attack and the methods of actions prepared for a particular city.

Żyjemy coraz szybciej, w świecie zmiennej rzeczywistości i gwałtownego rozwoju cywilizacji i technologii. Każdy dzień przynosi nowe informacje, a postęp techniczny coraz częściej nas zaskakuje. To niewątpliwie cieszy, ale nie możemy zapominać, że zmiany, z którymi mamy do czynienia to nie tylko zmiany na lepsze. Bez mała każdy dzień generuje nowe zagrożenia czyhające na nas dosłownie wszędzie. Towarzyszą nam one nieodmiennie i rosną wraz z doskonałością otaczającego nas świata. Czy jesteśmy na nie skazani? Niewątpliwie tak. Czy możemy ich uniknąć? Niekiedy, ale czy nam się to uda jest kwestią

naszej wiedzy i umiejętności logicznego myślenia. Pewnym jest, że musimy nauczyć się życia i w miarę bezkolizyjnego „poruszania się” w świecie otaczających nas niebezpieczeństw i co nie podlega żadnej dyskusji, wypracować metody kompleksowego i prostego budowania przestrzeni bezpieczeństwa wokół nas samych, naszych najbliższych, społeczności, w której żyjemy. Dysponujemy szerokim katalogiem służb, inspekcji, straży i innych instytucji współodpowiedzialnych za budowanie i utrzymanie tej przestrzeni. Coraz szerszy katalog i specyfika zagrożeń powoduje powstawanie nowych, nowszych i najnowszych form i sposobów odpowiedzi na nie i sposobów łagodzenia ich skutków. Jak grzyby po deszczu rosną na wszelkich poziomach społecznego zorganizowania rozmaite centra monitoringowe i koordynacyjne, obejmujące swoimi kompetencjami szeroko pojętą sferę bezpieczeństwa. To bardzo dobrze, lecz niekiedy w działaniach tych instytucji daje się zauważyć brak spójności i jednolitej koordynacji. Wyzwaniem staje się zatem potrzeba stworzenia swoistej metodyki koordynacji działań w obszarze bezpieczeństwa oraz instrumentarium, które pozwoliłoby ową koordynację sprawować w spójny i kompleksowy sposób. Metodyka prowadząca do stworzenia tego instrumentarium musi być przy tym prosta, logiczna, zrozumiała dla wszystkich i na dodatek, jak to w kryzysowych czasach, niskonakładowa. Owa niskonakładowość wydaje się być w czasie ogólnoswiatowego „zaciskania pasa” elementem o niebagatelnym znaczeniu. Czy w ogóle możliwe jest rozwiązanie tak postawionego problemu? Oczywiście i to w stosunkowo prosty sposób. Sposobem tym jest wykorzystanie tzw. matrycy bezpieczeństwa. Spróbujmy wyjaśnić na czym to polega. Otóż w przypadku wystąpienia większości zagrożeń, zarówno o charakterze naturalnym jak i technologicznym, warunkiem skutecznej i optymalnie przygotowanej reakcji jest sprawne, szybkie i skoordynowane działanie wielu komponentów systemu bezpieczeństwa. Ich ilość i stopień zaangażowania zależy w wielu przypadkach od lokalizacji zdarzenia, jego rozmiarów i oczywiście charakteru. Posłużmy się dwoma prostymi przykładami o zupełnie odmiennych charakterach. Pierwszym niech będzie rozszczelnienie magistrali gazowej. W wariantie pierwszym magistrala rozszczelnia się na poboczu wiejskiej drogi w nisko zaludnionej miejscowości. Kogo wezwiemy na pomoc? Oczywiście pogotowie gazowe, straż pożarną i policję, która zamknie ruch na odcinku drogi.... No może jeszcze pogotowie energetyczne, które odetnie zasilanie do budynków znajdujących się w strefie zagrożenia. Popatrzmy teraz na wariant drugi, to samo zdarzenie ale na ruchliwym skrzyżowaniu dużego miasta. W tym wypadku może nam być potrzebna znacznie większa ilość komponentów budowy obszaru bezpieczeństwa. Być może trzeba będzie wyłączyć zasilanie trakcji tramwajowej, być może sygnalizację świetlną, a nie daj Boże nad skrzyżowanie może

przebiegać linia kolejowa..... I inny z kolei przykład: zachorowanie na chorobę wysoce zakaźną. W pierwszym przypadku w domowych pieleszach i tu procedura jest jasna: lekarz pierwszego kontaktu lub pogotowie, transport na oddział zakaźny chorego i poddanie obserwacji jego najbliższych. A teraz to samo, ale na pokładzie samolotu. W takim przypadku jako pierwsza, wspólnie ze służbą medyczną powinna zadziałać straż pożarna organizując dekontaminację pasażerów, zaś współpasażerowie powinni zostać poddani obserwacji na równi z najbliższymi chorego. Dlaczego przytaczamy te przykłady? Otóż chcielibyśmy udowodnić, że w większości przypadków z jakimi „zderza” nas życie reagować musi **system bezpieczeństwa** i to reagować w myśl przemyślanych wcześniej i przygotowanych procedur. Jak je przygotować? To też nie specjalnie trudne, choć bez wątpienia pracochłonne zadanie. Każdemu, nazwijmy je, zdarzeniu destrukcyjnemu można przypisać podmiot odgrywający kluczową rolę w reakcji na nie. Rola ta wynika z obszaru kompetencji ustawowych tego podmiotu, jego wyposażenia, wiedzy, a w skrajnych przypadkach ze zdrowego rozsądku. Owemu wiodącemu podmiotowi w „obsłudze” zdarzenia towarzyszą nieodmiennie inne podmioty, których zaangażowanie, ilość i charakter działań zależą od szczegółowych cech zdarzenia. Każdy z uczestników ma jednak do wykonania charakterystyczne dla swojego obszaru kompetencji i sprzętu zadania. Procedury wykonania tych zadań powinny być spójne, skoordynowane i komplementarne, ponieważ od tego zależy powodzenie całej akcji. Jak do tego doprowadzić? Oczywiście konstruować je w porozumieniu z pozostałymi uczestnikami działań i pod swoistym „dyktatem” podmiotu wiodącego w odniesieniu do danego typu zagrożenia. Podmioty uczestniczące w akcji można „posegregować” jeszcze dokładniej, dzieląc je n.p.: na koordynujący, wiodący, pomocniczy obligatoryjnie lub fakultatywnie, w zależności od rozmiarów, potrzeb czy szczególnego charakteru zdarzenia. Takie „uporządkowanie sfery reagowania bez wątpienia pozwoliłoby na znacznie skuteczniejsze przygotowanie planowanych działań, a co za tym idzie na znacznie sprawniejsze ich przeprowadzenie. Sprawniejsze znaczy w tym wypadku także krótsze, a czas niekiedy bywa głównym czynnikiem decydującym o ludzkim życiu i zdrowiu. Widzimy więc że uporządkowanie działań dla pojedynczego rodzaju zdarzenia jest sprawą wykonalną i niezbyt trudną. Zgoda, ale ile mamy takich zdarzeń? Teoretycznie – nieskończenie wiele, bo poszczególne rodzaje zagrożeń mogą różnić się szeregiem mniej lub więcej znaczących szczegółów. Podobnie jest z liczbą uczestniczących w działaniach podmiotów, która różnić się będzie w zależności od miejsca wystąpienia zagrożenia, jego rozmiarów i innych subtelności. Stały będzie na pewno „szkielet” systemu bezpieczeństwa wewnętrznego czyli pogotowie, policja i straż pożarna.

Mamy więc z jednej strony ogromną liczbę zróżnicowanych przypadków, z drugiej zaś wcale nie małą i stale rosnącą liczbę komponentów składających się na „parasol bezpieczeństwa” nad naszymi głowami. I oto znaleźliśmy się w miejscu gdzie musi pojawić się określenie **rozwiązanie systemowe**. Proponujemy, aby do rozwiązania tej łamigłówki zastosować metodę matrycowania i pokusić się o budowę **siatki bezpieczeństwa**. (Ryc. 1) Przykład ogólnej siatki bezpieczeństwa dla ataków z użyciem broni masowego rażenia. Jednakże należy pamiętać do czego nam będzie ona potrzebna. Wiele Centrów Zarządzania Kryzysowego robi duży błąd opracowując siatki bezpieczeństwa dla wszystkich faz zarządzania kryzysowego tj. zapobiegania, reagowania, odbudowy i przygotowania. Dlatego też należy pamiętać, że siatka bezpieczeństwa powinna być załącznikiem dokumentu zwanego planem reagowania kryzysowego, który jest elementem planowania czyli fazy przygotowania zarządzania kryzysowego. Plan reagowania kryzysowego składa się z czterech głównych części:

- część pierwsza – zawierająca plan główny;
- część druga – zawierająca plany operacyjne;
- część trzecia – zawierająca załączniki funkcjonalne;
- część czwarta – zawierające informacje dodatkowe.

Zdarzenie/ służba	Formacja wiodąca						Formacja pomocnicza						Formacja współdziałająca wg. potrzeb											
	P	W	WS	P	W	WS	P	W	WS	P	W	WS	WS	W	P	WS	P	WS	WS	W	P	WS	WS	WS
	PSP – Krajowy System Ratowniczo - Gaśniczy																							
	Jednostki ochrony ppoż. poza systemem																							
	Policja																							
	Pogotowie Ratunkowe																							
	Jednostki wojskowe MON																							
	Stacje ratownictwa chemicznego																							
	Straż Graniczna																							
	Lekarz Dyżurny																							
	Służby Ochrony Środowiska																							
	Służby Ratownicze PKP																							
	Służba Awaryjna Centrum ds. Zdarzeń Radiacyjnych (PAA)																							
	Państwowa Inspekcja Sanitarna																							
	Bazy sprzętu budowlanego																							
	Służby komunalne																							
	Służby weterynaryjne																							
	Samorząd terytorialny i Obrona Cywilna																							
	PCK																							
	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej																							
	Właściciel, organ założycielski																							
	Inne pozarządowe organizacje ratownicze i humanitarne																							
Atak biologiczny	P	W	WS	P	W	WS	WS	P	WS	WS	WS	WS	W	P	WS	WS	P	WS	WS	W	P	WS	WS	WS
Atak chemiczny	W		P	P	P	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS
Atak bronią jądrową	P		WS	P	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	W	P	WS	WS	P	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS
Atak bronią konwencjonalną	P		WS	W	P	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS	WS

Ryc. 1. Siatki bezpieczeństwa dla ataków z użyciem broni masowego rażenia.

Najprościej jest konstruować ogólne siatki bezpieczeństwa, które zawierają główne służby i instytucje mające przypisane określone zadania. Jednakże dokładne zaprojektowanie siatek bezpieczeństwa w kilku podejściach pozwala na uzyskanie lepszych efektów współpracy między służbami podczas działań ratowniczych. Rozróżniamy dwa rodzaje podejść:

- podejście zdarzeniowe – w bocznej części tabeli umieszcza się poszczególne rodzaje zdarzeń lub też zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie danego obiektu czy też miasta; natomiast w górnej części umieszcza się różnego typu podmioty, które mogą być użyte do działań ratowniczych; środkowa część stanowi przypisanie określonych zdarzeń do służb ratowniczych z wyodrębnieniem ich funkcji. (Ryc. 2 Przykład siatki bezpieczeństwa dla miasta – podejście zdarzeniowe)
- podejście zadaniowe – w tym przypadku w postaci tabelarycznej w górnej części umieszczona są podmioty, którym przypisuje się odpowiednie zadania do wykonania w trakcie zwalczania i usuwania skutków sytuacji nadzwyczajnych. Ze względu na różnorodność działań ratowniczych, kompetencji służb ratowniczych oraz podział terenu akcji na różne strefy podejście zadaniowe musi być podzielone na minimum dwie strefy, a mianowicie na tzw.:
  - strefę bezpośredniego działania – strefę gorącą (wypadek lub inne zdarzenie), jest to obszar najbardziej niebezpieczny czyli bezpośredniego działania służb w akcji; (Ryc. 3 Przykład siatki bezpieczeństwa dla miasta – podejście zadaniowe w strefie gorącej),
  - strefę pośredniego działania – strefę zimną (konsekwencje techniczne i społeczne), jest to obszar bezpieczny czyli pośredniego działania służb w akcji. (Ryc. 4 Przykład siatki bezpieczeństwa dla miasta – podejście zadaniowe w strefie zimnej).

Możliwa do wydzielenia jest także trzecia strefa – strefa chłodna (pogranicze strefy gorącej i zimnej, charakterystyczna dla organizacji terenu akcji podczas działań z zakresu ratownictwa chemiczno – ekologicznego), ale zazwyczaj nie powinno się dla niej tworzyć odrębnej siatki bezpieczeństwa.

Zdarzenia			Prezydent/Skarosta miasta	Państwowa Straż Pożarna	Ochotnicza Straż Pożarna i inne jednostki ppzh.	Policja	Pogotowie Ratunkowe	WIOS	Sanepid	Nadzór Budowlany	Państwowa Inspekcja Pracy	Inspekcja Ochrony Roslin	Straż Miejska	Pogotowie Energetyczne	Pogotowie Gazowe	Pogotowie komunalne: ciepłownicze, wod – kan., dzwigowo – antenowe i inne	Wojewódzki Sztab Wojskowy	Straż Graniczna	Służba Awaryjna Centrum ds. Zdarzeń Radiacyjnych (FAA)	Dyrekcja Orlągowa Urzędu Górnictwa	Urząd Dozoru Technicznego	Media	Polski Czerwony Krzyż	Zarząd dróg miejskich	PKP – Zakład Taboru	Inspekcja Weterynaryjna	Komitet Przewodzący	Służby Jeźne	Organizator Imprez Masowych	Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	Urząd Transportu Drogowego	Inne na podstawie umowy						
7	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33						
1	Pożary budynków, obiektów, wagonów i innych		K	W	P	P	P	P	P	P																												
2	Obfite opady atmosferyczne	deszcz	K	W	P	P	P																															
		śnieg	K	P	P	P	P																															
		grad	K	W	P	P	P	P																														
3	Silne wiatry, huragany	K	W	P	P	P	P																															
4	Susze	W	P	P	P	P	P																															
5	Powódź		K	P	P	P	P	P																														
6	Komunikacyjne	drogowe	K	W	P	P	P	P																														
		kolejowe	K	W	P	P	P	P																														
		wodne	K	W	P	P	P	P																														
7	Infrastruktury komunalnej	lotnicze	K	W	P	P	P	P																														
		gazowej	K	P	P	P	P	P																														
		energetycznej	K	P	P	P	P																															
8	Interwencje chemiczno-ekologiczne	wodociągowo-kanalizacyjne	K	P	P	P																																
		ciepłownicze	K	P	P	P																																
		na wodach	K	W	P	P	P																															
9	Materiały wybuchowe	w obiektach	K	W	P	P	P	P																														
		w obiektach transportu	K	P	P	W	P																															
10	Budowlane		K	W	P	P																																
11	Interwencje ze zwierzętami		K	P	P	P																																
12	Imprezy masowe		K	P	P	P																																
13	Epizootie		K	P	P	P	P																															
14	Osunięcia ziemi		K	W	P	P																																
15	Poszukiwanie osób zaginionych		K	P	P	W	P																															
16	Epidemie		K	P	P	P	P	W																														
17	Zbiorowe naruszenie porządku i bezpieczeństwa publicznego	bioterroryzm	K	P	P	W	P																															
		podłożenie materiałów wybuchowych	K	P	P	W	P																															
		terroryzm chemiczny	K	P	P	P	W	P																														
		inne działania terrorystyczne	K	P	P	W	P																															

K – koordynujący – doradczy
W – wiodący – dowodzący
P – pomocniczy - współdziałający

Ryc. 2. Siatka bezpieczeństwa dla wybranego miasta – podejście zdarzeniowe.

Służby ratownicze, instytucje współdziałające		Zadania																																								
		Prezydent/Staresta miasta	Paristwowa Straz Poznana	Ochotnicza Straz Poznana i inne jednostki ppoz.	Policja	Pogotowie ratunkowe	Instytucje opieki społecznej	WIOS	Sanepid	Nadzór Budowlany	Państwowa Inspekcja Pracy	Inspekcja Ochrony Roslin	Straz Miejska	Pogotowie Energetyczne	Pogotowie Gazowe	Pogotowie komunalne: ciepłownicze, wod – kan, dźwigowo – antenowe i inne	Wojewódzki Sztab Wojskowy	Straz Graniczna	Służba Awaryjna Centrum ds. Złazzeń Radiacyjnych (PAA)	Dyrekcja Okręgowa Urzędu Górniczego	Urząd Dostaw Technicznego	Media	Polski Czerwony Krzyż	Zarząd dróg miejskich	PKP – Zakład Taboru	Inspekcja Weterynaryjna	Komitet Przeciwpowodziowy	Służby leśne	Organizator imprez Masowych	Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	Urząd Transportu Drogowego	Inne na podstawie umowy										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33										
1	Ewakuacja ludności ze strefy gorącej	K	W'	P	W	P					P		P				P	P				P	P																			
2	Dotarcie do poszkodowanego	K	W'	P	W'																					P						P		P								
3	Alarmowanie i ostrzeganie ludności w strefie gorącej	K	W'	P	W'								P									P						P							P	P						
4	Zapewnienie opieki medycznej ratownikom	K	P	P	P	W	P		P				P										P										P		P							
5	Wytaczanie dojazdów do strefy gorącej	K	P	P	W	P							P				P		P			P				P									P							
6	Zapewnienie dostawy wody do celów rat. – gaś.	K	W	P																																P						
7	Zapewnienie dostawy gazu do celów rat. – gaś.	K	P	P	P									P	W	P																										
8	Zapewnienie dostawy energii elektrycznej do rat. – gaś.	K	W'	P																																						
9	Zapewnienie dostawy energii cieplnej do celów rat. – gaś.	K	P	P													P	P	W																	P						
10	Zapewnienie lekarstw i środków opatrunkowych dla ratowników	K				W	P		P														P														P					
11	Usuwanie substancji po akcjach ratowniczych	K	P	P					W																												P					
12	Zapewnienie ciągłości łączności w strefie gorącej	W	P	P	P								P	P									P															P				
13	Gaszenie pożarów	K	W	P	P	P		P		P			P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P										P				
14	Ratownictwo techniczne	K	W	P	P	P		P		P			P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P										P				
15	Ratownictwo chemiczne	K	W	P	P	P		P		P			P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P											P			
16	Ratownictwo ekologiczne	K	W	P	P	P		P					P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P											P			
17	Usuwanie skutków powodzi	K	P	P	P	P		P	P	P			P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	W	P								P			
17	Wypompowywanie cieczy z zalanych obiektów	K	W'	P	P			P					P				W	P																						P		
18	Poszukiwanie osób zaginionych	K	P	P	W																		P																	P		
19	Usuwanie materiałów wybuchowych	K	P	P	W								P	P	P	P																								P		
20	Odgruzowywanie obiektów	K	W	P	P						P																														P	
21	Inne zadania	K																																							P	

K – koordynujący - doradczy
 W – wiodący - dowodzący
 P – pomocniczy – współdziałający
 ' – w zależności od rodzaju zagrożenia

Rys. 3. Siatka bezpieczeństwa dla wybranego miasta – podejście zadaniowe w strefie gorącej.

Służby ratownicze, instytucje współdziałające		Zadania																																
		Prezydent/Starosta miasta	Państwowa Straż Pożarna	Ochotnicza Straż Pożarna Inne jednostki ppoż.	Policja	Pogotowie ratunkowe	Instytucje opieki Społecznej	WIOS	Sanepid	Nadzór Budowlany	Państwowa Inspekcja Pracy	Inspekcja Ochrony Poślim	Straż Miejska	Pogotowie Energetyczne	Pogotowie Gazowe	Pogotowie Komunalne: ciepłownicze, wod – kan., szwagowo – anienowe i inne	Wojewódzki Sztab Wojskowy	Straż Graniczna	Służba Awaryjna Centrum ds. Zarządzania Radiacyjnym (PAA)	Urząd Dozoru Technicznego	Media	Polscy Czerwony Krzyż	Zarząd dróg miejskich	PIK – Zakład Taboru	Inspekcja Weterynaryjna	Komitet Przeciwpowodziowy	Służby leśne	Organizator imprez Miesowych	Woche Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	Urząd Transportu Drogowego	Inne na podstawie umowy			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32			
1	Ewakuacja ludności ze strefy chłodnej	W	P	P	P	P	P			P			P				P	P			P	P						P	P		P			
2	Zapewnienie zastępczych miejsc zakwaterowania dla osób ewakuowanych	W	P	P	P	P	P		P				P	P	P		P					P									P			
3	Alarmowanie i ostrzeganie ludności i informowanie w strefie chłodnej	W	P	P	P								P								P								P			P		
4	Zapewnienie opieki medycznej	K	P	P	P	W	P		P				P				P					P								P		P		
5	Zapewnienie warunków sanitarnych na określonym terenie	K	P	P	P	P		P	W		P	P	P	P	P	P	P	P	P			P										P		
6	Wytyczanie objazdów	K	P	P	W								P			P	P	P				P		P				P	P			P		
7	Zapewnienie dostawy wody dla poszkodowanych	W	P	P	P		P								P		P			P				P								P		
8	Organizowanie doraźnego punktu ewakuacyjnego	K	W	W	W	W	P						P									P												
11	Zapewnienie dostaw żywności do strefy chłodnej dla poszkodowanych	W			P		P	P					P				P					P		P								P		
12	Zapewnienie lekarstw i środków opatrunkowych poszkodowanym	K				W	P		P								P															P		
13	Zapewnienie ciągłości łączności	W	P	P	P								P	P			P				P	P											P	
14	Szacowanie strat	W	P	P	P	P		P					P				P		P					P	P	P	P	P			P	P		
15	Rejestrowanie ewakuowanych osób	K			W								P				P	P				P												
16	Wydzielenie strefy gorącej	K	W	P	W								P				P	P	W		P											P		
17	Transport osób	W	P	P	P	P	P						P																			P	P	
18	Transport materiałów	W	P	P	P								P																				P	P
19	Transport sprzętu	W	P	P	P								P																				P	P
20	Inne zadania	K																																P

K – koordynujący - doradczy
W – wiodący - dowodzący
P – pomocniczy - współdziałający
' – w zależności od rodzaju zagrożenia

Ryc. 4. Siatka bezpieczeństwa dla wybranego miasta – podejście zadaniowe w strefie zimnej.

W powyższych siatkach bezpieczeństwa możemy zauważyć, że w głównej mierze funkcję wiodącą w podejściu zdarzeniowym jak i zadaniowym pełni Państwowa Straż Pożarna i inne jednostki ochrony przeciwpożarowej. W wyniku powstania Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego stała się ona formacją ratowniczą, która nie tylko gasi pożary, ale także usuwa inne miejscowe zagrożenia takie jak w komunikacji drogowej, chemiczne, ekologiczne czy powstałe w wyniku działań siły natury.

Najważniejszą rolę w zabezpieczeniu zdarzeń jak i w przypadkach związanych z terroryzmem czy innymi zdarzeniami związanymi z materiałami wybuchowymi pełni Policja.

Jak widać szczególnie w podejściu zadaniowym w strefie chłodnej ogromna rola w sytuacjach kryzysowych została przypisana Prezydentowi miasta. To on jest odpowiedzialny za zapewnienie m. in. zastępczych miejsc zakwaterowania dla osób ewakuowanych, dostawy wody i żywności dla poszkodowanych, transportu czy szacowaniu strat po zdarzeniach kryzysowych.

Rola i zadania innych służb regulują odrębne umowy i podpisane deklaracje.

Analizując powyższe siatki bezpieczeństwa możemy zauważyć trzy podstawowe funkcje przypisane konkretnym służbom. W podsumowaniu spróbujemy wyodrębnić podstawowe obowiązki i zadania instytucji koordynującej, wiodącej oraz pomocniczej.

Jeżeli chodzi o funkcję koordynującą instytucji, to do jej obowiązków należy:

- pełnienie funkcji koordynatora działań;
- administracyjne, logistyczne i operacyjne wsparcie działań ratowniczych i antykryzysowych;
- koordynacja działań na administrowanym terenie w podległych ogniwach;
- koordynacja pozyskiwania dodatkowych środków;
- koordynacja dysponowania sił i środków oraz dystrybucja zasobów;
- pełnienie funkcji źródła informacji, analiz i prognoz;
- nadzór nad szacowaniem strat i szkód powstałych w wyniku sytuacji kryzysowej.

W odniesieniu do instytucji wiodącej - jest ona organizatorem działań odpowiedzialnych za reagowanie w przypadku wystąpienia konkretnego zagrożenia lub likwidacji skutków. Do podstawowych zadań instytucji wiodącej w działaniach ratowniczych należy:

- pełnienie funkcji organizatora działań;
- opracowanie i aktualizacja „Planu działania” na wypadek wystąpienia konkretnego zagrożenia;
- opracowanie propozycji decyzji w stosunku do innych instytucji w zakresie współdziałania;
- utrzymywanie kontaktu ze środkami masowego przekazu, opracowanie i przekazywanie komunikatów dla ludności o sposobach zachowania się;
- wyznaczenie miejsca i organizacji stanowiska dowodzenia na miejscu zdarzenia;
- opracowanie struktury kierowania i działania taktycznego w odniesieniu do zaistniałego zdarzenia;
- analiza i ocena zagrożenia dla osób bezpośrednio zaangażowanych w działaniach ratowniczych i zapewnienie im właściwych środków bezpieczeństwa;
- zbieranie i opracowywanie kompletnych informacji na miejscu zdarzenia, dotyczących zaistniałej sytuacji włącznie z przyczynami o rozmiarach zdarzenia;
- określenie potrzeb w zakresie ewakuacji ludzi i mienia z rejonu zdarzenia, a także z najbliższej okolicy, wydanie polecenia lub zarządzanie uruchamianiem ewakuacji z obszaru objętego akcją ratowniczą;
- podejmowanie decyzji o zakończeniu akcji;
- dokonywanie kompleksowej oceny szkód.

Jeżeli chodzi o instytucję pomocniczą, to jest ona współuczestnikiem działań realizowanych na rzecz konkretnego zagrożenia lub likwidacji skutków. Do podstawowych zadań instytucji pomocniczej w działaniach ratowniczych należy:

- merytoryczne wspieranie instytucji koordynującej i wiodącej;
- koordynacja specjalistycznych, zgodnych z kompetencjami działań wsparcia oraz pomocy w tym zakresie;
- udział w opracowywaniu i aktualizacji w zakresie kompetencyjnym procedur działania w odniesieniu do wszystkich przewidywalnych typów zagrożeń pozostających w obszarze kompetencji danej instytucji;
- wspieranie i ułatwienie, w uzgodnieniu z instytucją wiodącą, prowadzenia działań ratowniczych z wykorzystaniem posiadanych sił i środków;
- utrzymywanie stałej łączności z instytucją wiodącą;
- współdziałanie ze wszystkimi podmiotami biorącymi udział w reagowaniu, w celu zapewnienia bezpieczeństwa, ludzi, mienia i środowiska w rejonie zdarzenia;

- dostarczanie potrzebnych informacji instytucji wiodącej w celu zlikwidowania zagrożenia;
- udział, zgodnie z właściwością rzeczową, w działaniach ewakuacyjnych ludzi i mienia;
- udział w kompleksowej ocenie szkód.

Nie ulega wątpliwości, że matryce bezpieczeństwa powinny być częściej opracowywane. Dzięki nim, wiele korzyści mogą odnieść nie tylko służby ratownicze, które nabierają wprawy w styczności z poszczególnymi zdarzeniami i zadaniami, ale również służby cywilne i inne podmioty ratownicze gromadząc informacje do tworzenia i weryfikacji procedur postępowania.

Literatura

1. Anszczak M., „Metro warszawskie potencjalne zagrożenie ataków terrorystycznych” praca dyplomowa napisana pod kierunkiem dr Ryszarda Rosseta, SGSP, Warszawa 2004r.;
2. Anszczak M., Kondracki P., „Rola poszczególnych elementów systemu bezpieczeństwa wewnętrznego miasta Białegostoku w procesie zarządzania kryzysowego w oparciu o konstrukcję siatki bezpieczeństwa”, praca dyplomowa napisana pod kierunkiem dr Ryszarda Rosseta, SGSP, Warszawa 2005r.;
3. Anszczak M., Grosset R., „Bioterroryzm a Euro 2012” – prezentacja multimedialna, Częstochowa 2008r.;
4. Anszczak M., Czekanowski Z., Grosset R., Karolczak K., „Zabić tysiące, przestraszyć miliony. Zagrożenia terrorystyczne i szansa na skuteczną obronę”, WSZiP, Warszawa 2009r.;
5. Grosset R., „Zarządzanie bezpieczeństwem w odniesieniu do zagrożeń bioterrorystycznych związanych z organizacją EURO 2012”, materiał konferencyjny „Akty terroru a infrastruktura krytyczna, CS PSP Częstochowa, 06-07.10.2008r.;
6. Roguski E. W., „Planowanie cywilne. Matryca Bezpieczeństwa. Zarządzanie skutkami. Zarządzanie bezpieczeństwem na poziomie lokalnym”, cz. 2, SGSP, Warszawa 2002r.;